

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Quomodo dæmones in inferno ab igne torqueantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

gehennae corporeum esse non ambigo, in quo certum est corpora cruciari. Tum suo nomine subiicit: Certè reprobis veritas in fine dictura est: sic in ignem æternum, qui paratus est diabolo & angelis ejus, Si igitur diabolus ejusque angeli, cum sint incorporei, corporei sunt in igne cruciandi, quid mirum si anime, & antequam recipiant corpora, possint corporea sentire tormenta?

S. Isidorus Hisp. lib. 2. Sent. c. 31, sic ait: Duplex damnatorum pœna est in gehenna; & mentem urit tristitia, & corpus flamma, juxta vicissitudinem; ut qui mente traxerunt quod persicerent corpore, simul & animo puniantur & corpore.

Hugo Vict. lib. 2. de Sacrament. p. 16. c. 3. scribit hac: Verissimè autoritate sacri eloquii & catholice veritatis probatur testimonio, corporali & materiali igne animas etiam nunc ante susceptionem corporum cruciari. Si enim demonibus, qui sunt spiritus, corporalis ignis preparatus dicitur; quid mirum est si anime a corporibus exute, corporali igne cruciarentur?

S. Thomas ignem, quo cruciantur dæmones, esse verum & corporeum ignem, manifestè supponit ad 2. dist. 6. quæst. 1. art. 3. ad 6. ubi sic ait: Dicendum, quod semper (dæmones) igne infernali ardent, non tamen eis semper præsentem secundum locum, quia non agit corporali modo, calefaciendo & desiccando, sed modo spirituali: unde non requiritur determinata distantia sicut in actione corporali.

Accedit communis sensus Scholasticorum omnium, imò communis sensus Ecclesiæ & Catholicorum. Unde sic adhuc argumentor breviter. Ignis, quo dæmones & impiorum animæ torquentur in inferno, est verus & corporeus ignis, si loca Scripturæ à nobis laudata, accipienda sunt secundum proprietatem verborum. Atqui quoddam sic accipienda sunt, est communis Ecclesiæ sensus. Ergo ignis, quo dæmones, &c. est verus & corporeus ignis; neque hoc negari potest sine temeritate, & errore in fide. Imò faciliè credimus esse rem de fide, quamvis nondum expressè definita fuerit ab Ecclesiâ: ad hoc enim ut veritas aliqua sit fidei nostræ articulus, expressa Ecclesiæ definitio non requiritur; sed sufficit, si contineatur in Scripturâ, de cujus sensu non ambigitur in Ecclesiâ, quia Catholici eam eodem modo communiter accipiunt. Quod pluribus exemplis ostendi potest.

Obj. Cum Scriptura loquitur de verme damnatorum, metaphoricè accipienda est. Ergo similiter accipienda est metaphoricè, cum loquitur de damnatorum igne. R. Cum Scriptura loquitur de verme damnatorum, communiter quidem intelligitur à Scholasticis de verme improprie & spiritualiter sumpto, hoc est, de conscientie remorsu. At sic eam intelligi necesse non est: potest enim intelligi de verme corporeo, quo cruciabantur corpora damnatorum hominum in inferno post extremum judicium, ut probabiliter colligitur ex c. 7. Eccli. ubi dicitur: *Vindicta carnis impii ignis & vermis*; & ex c. 16. Judith, ubi dicitur: *Dabit ignem & vermes in carnes eorum, ut urantur, & sentiant usque in sempiternum*.

Scriptura itaque intelligi potest de verme incorporali, & metaphoricè sumpto; potest etiam intelligi de corporali verme, quia neutra pars pro se habet communem Scholasticorum simul ac Patrum & Ecclesiæ sensum. At utrovis modo de verme exponatur, non potest exponi nisi de vero & corporeo igne, quia sic communiter exponitur non solum à Scholasticis, sed etiam à Patribus & ab Ecclesiâ, seu à fidelibus. In exponendis autem Scripturis, communi Scholasticorum, Patrum, & Ecclesiæ sensui contradicere, temerarium saltem est, & erroneum.

Hinc nostræ responsioni planè consonat S. Augustinus lib. 21. de Civ. c. 9. *Qui penas, inquit, & anima & corporis in illo supplicio futuras esse non dubitant, igne urit corpus, animam autem rodi quodam modo verme memoris affirmant. Quod etsi credibilis dicitur, quia utique absurdum est, ibi dolorem aut corporis, aut anime desuturum: ego tamen facilius existimo, ut ad corpus dicam utrumque pertinere,*

re, quam neutrum; & ideo tacitum in illis divina Scripturæ verbis animi dolorem, quoniam consequens esse intelligitur, etiamsi non dicatur, ut corpore sic dolente, animus quoque sterili poenitentia crucietur. Legitur quippe in veteribus Scripturis: *Vindicta carnis impii vermis & ignis*. Potuit brevius dici, *Vindicta impii*; Cur ergo dictum est, *Carnis impii*, nisi quia utrumque, id est, & ignis & vermis, pœna erit carnis? Eligat quisque quod placet, aut ignem tribuere corpori, animo vermem, hoc propriè, illud tropicè; aut utrumque propriè corpori.

Hic S. Doctor 1. probat sententiam eorum, qui vermem incorporaliter, seu pro merore animi & sterili poenitentia, qua cruciantur damnati, & corporaliter ignem accipiunt. 2. Sed magis probat sententiam fumentem utrumque, vermem scilicet & ignem corporaliter. 3. Sententiam hanc probat autoritate Scripturæ. 4. Liberum tamen relinquit lectori, ut alterutrum è duobus eligat, videlicet aut utrumque, vermem & ignem, corporaliter; aut vermem incorporaliter, & corporaliter ignem accipere. Igitur juxta S. Doctorem, vermis sumi potest corporaliter, vel incorporaliter, sic tamen ut melius sumatur corporaliter. Sed si corporaliter siue incorporaliter vermis sumatur, ignis non nisi propriè & corporaliter sumi potest, propter communem scilicet Ecclesiæ sensum, quem exploratum habebat S. Doctor.

ARTICULUS III.

Quomodo dæmones in inferno ab igne torquantur.

AD quætionem hanc sic respondet S. August. l. 21. de Civ. c. 10. *Quomodo in eo (igne infernali) erit etiam pœna spirituum malignorum? idem quippe ignis erit supplicio scilicet hominum attributus & dæmonum nisi quia sunt quedam sua etiam demonibus corpora, sicut doctis hominibus visum est, ex isto aere crasso atque humido, cujus impulsu, vento flante, sentitur ... Si autem quisquam nulla habere corpora dæmones asseveret, non est de hac re aut laborandum operosa inquisitione, aut contentiosa disputatione certandum. Cur enim non dicamus, quamvis miris, tamen veris modis, etiam spiritus incorporeos posse pœna corporalis ignis affligi?*

Mirum hunc modum, quo dæmones cruciantur igne infernali, constituit in alligatione ad hunc ignem S. Thomas, ut patet ex quæst. 64. art. 3. ad 3. ubi ait dæmones, qui in nostro aere degunt, non minus ab infernali igne torqueri, quam ii, qui sunt in inferno, quia sciunt & perpetuè advertunt alligationem illam sibi deberi, sequè tandem aliquando ad ignem illum alligandos in æternum, velut in carcere, in quo inviti detinebuntur, & unde nunquam aliò migrare poterunt: *Dæmones, inquit, licet non actu alligentur gehennali igni, dum sunt in aere isto caliginoso; tamen ex hoc ipso quod sciunt illam alligationem sibi deberi, eorum pœna non diminuitur. Unde dicitur in quadam glossa Jacobi 3. quod portant secum ignem gehennae, quocumque vadant.*

Sed hæc sententia, quam multi sequuntur, non paucas nec leves patitur difficultates, quas superfluum esset hic expendere. Suarez docet ignem torquere dæmones, obediencialiter in eis producendo qualitatem spiritualem, qua deturpatur eorum substantia. At spiritualis hæc qualitas, producta à substantia purè corporea, & substantiæ angelicæ deturpativa, malè audit in vera philosophia. Alii aliter cruciatum dæmonum explicant, sed non meliori successu. Quid in re tam difficili nobis occurrat, breviter exponemus.

Nota 1. Dæmones verè & propriè torqueri ab igne infernali. 2. Et ita dæmones verè & propriè comburi ab igne infernali: ignis enim non potest verè & propriè torquere, nisi verè & propriè comburendo. 3. Et ita ignem infernalem verè ac propriè substantiam dæmonum alterare modo sibi proprio: non enim potest ignis verè ac propriè aliquod subjectum comburere,

rere, nisi illud aut destruendo, aut alterando modo sibi proprio. Infernalis autem ignis nec destruit, nec destruere potest substantiam demonum. Adde quoddam destructio subjecti, quod comburitur, non sit combustio, sed effectus combustionis. 4. Et sic ignem infernalem torquere demones, substantiam eorum alterando modo sibi proprio. Quod ut explicetur amplius,

Nota iterum. In homine, qui vivus comburitur, & ita ab igne verè ac propriè torquetur, duo sunt, in quibus cruciatus ejus consistit; unum ex parte corporis, nempe vehemens fibrarum corporearum agitatio, causata à perturbato partium ignearum motu; & alterum ex parte animæ, nempe vitalis actio, qua anima illam fibrarum corporis agitationem percipit, & percipiendo, immediatè & formaliter afficitur dolore illo specifico, qui ex combustionem oritur.

Ignis igitur verè ac propriè torquet hominem, qui vivus comburitur, quia perturbato motu partium suarum, vehementer agit modo sibi proprio fibras corporis; & sic agitando fibras corporis, sic corpus alterat; & sic alterando corpus, animam determinat ad specificam perceptionem, qua formaliter & immediatè affigitur specificè, & quæ proinde est dolor ille specificus, quem causat combustio.

Hinc corpora damnatorum æternum comburentur in inferno, & tamen nunquam destruentur; quia ignis infernalis, perturbato motu partium suarum, vehementer agitabit modo sibi proprio fibras corporis, Deo per miraculum earum dissolutionem semper impediens. Hinc homines damnati verè ac propriè æternum cruciabuntur ab igne infernali, quia vehementem fibrarum corporearum agitationem, seu talem corporis alterationem ab igne infernali causatam, tali modo percipient, & tali modo percipiendo, hoc ipso affiguntur tali modo, seu talem dolorem percipient.

Ignis igitur infernalis verè ac propriè comburit demones, quia actione sibi propria substantiam eorum alterat, illam perturbato motu partium suarum agitando modo sibi proprio. Comburendo autem demones, illos verè ac propriè torquet, quia talem substantiæ suæ alterationem, ab eo causatam, demones sive naturaliter, sive obedientialiter tali modo, qui tactui proprius est, percipiendo, hoc ipso immediatè & formaliter affiguntur tali modo, adeoque tali afficiuntur dolore, & quali afficitur anima unita corpori, quando corpus ab igne comburitur, seu tali modo alteratur.

Sed queritur, Quomodo ignis infernalis possit perturbato motu partium suarum, substantiam angelicam, quæ tota incorporea est, alterare & agitare modo sibi proprio, & ad veram ac propriam combustionem requirere? Ad hoc respondetur, sufficere si Deus substantiam angelicam reddat impenetrabilem igni infernali: tunc enim relatè ad ignem infernalem substantia angelica se habebit ad modum corporis: & partibus ignis infernalis impetum imprimat superiore naturali resistentia Angeli: nam his duobus suppositis, intelligitur Angeli substantiam agitari posse ab igne in ipsam quaquaversum impingente.

DISPUTATIO ULTIMA.

De ordinibus, custodia, cultu, & invocatione sanctorum Angelorum.

ARTICULUS I.

De Ordinibus Angelorum.

Sanctus Dionysius lib. 1. de cœlesti hierarchia, novem Angelorum ordines primus distinxit, Seraphim scilicet, Cherubim, Thronos, Dominationes, Virtutes, Potestates, Principatus, Archangelos, & Angelos.

Eisdem ordines post Dionysium enumerat & pro-

Simonnet Theol. Tom. I.

bat Gregorius Magnus homil. 34. ubi hæc scribit: *Novem verò Angelorum ordines diximus: quia videlicet esse, testante sacro eloquio, scimus Angelos, Archangelos, virtutes, potestates, principatus, dominationes, thronos, Cherubim, atque Seraphim. Esse namque Angelos & Archangelos, penè omnes sacri eloqui pagina testantur. Cherubim verò atque Seraphim sæpe, ut notum est, libri Prophetarum loquuntur. Quatuor quoque ordinum nomina Paulus Apostolus ad Ephesios enumerat, dicens: Supra omnem Principatum, & Potestatem, & Virtutem, & Dominationem. Qui rursus ad Colossenses scribens, ait: Sive Throni, sive Dominationes, sive Principatus, sive Potestates Dum ergo illis quatuor, quæ ad Ephesios dixit, idest, Principatibus, Potestatibus, Virtutibus, atque Dominationibus, conjunguntur Throni, quinque sunt ordines, qui specialiter exprimuntur, Quibus dum Angeli, & Archangeli, Cherubim, atque Seraphim adjuncta sunt, proculdubio novem esse Angelorum ordines inveniuntur. Gregorium Doctores, qui post illum ea de re scripserunt, sequuntur omnes.*

Novem illos ordines Angelorum Dionysius dividit in tres hierarchias, quarum unaquæque tres ordines continet: prima quidem Seraphim, Cherubim & Thronos; secunda Dominationes, Virtutes, & Potestates; tertia Principatus, Archangelos, & Angelos. Aliqui paulò aliter ordines distribuunt in hierarchias, & in secunda secundo loco ponunt Principatus, in tertia verò primo loco Virtutes.

Quæres. Utrum Angeli ex omnibus ordinibus mittantur ad homines?

Resp. Quod Angeli mittantur ad homines, apertè dicit Scriptura, ut Luc. cap. 7. ubi legitur: *Missus est Angelus Gabriel à Deo in Civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, &c.* Duplex autem distinguenda est Angelorum missio, una scilicet visibilis, qualis fuit missio Gabrielis ad B. Virginem, & altera invisibilis, qualis est Angelorum tutelarium, qui à Deo ad custodiam hominum mittuntur. Sed utrum ex omnibus ordinibus Angeli mittantur, sive visibiliter, sive invisibiliter, controversia est.

Negar S. Thomas hic qu. 112. art. 2. in O. Quod concludit his verbis: *Superiores Angeli nunquam ad exterius ministerium mittuntur, & citat pro se Dionysium.* Sed opposita sententia affirmans videtur omnino esse tenenda, propter verba Apostoli dicentis, Hebr. cap. 1. *Nomine omnes sunt administratoris spiritus, in ministerium missi propter eos qui hereditatem capiunt salutis.* Cum enim Apostolus probare velit Filium Dei omnibus omnino Angelis antecellere, hinc to omnes intelligi debet absque omni restrictione, adeoque ex omnibus ordinibus Angelos, modò hos, modò illos, à Deo mitti ad exterius ministerium, dicendum est. Quod confirmari posset auctoritate multorum Patrum, quorum testimonia brevitate studio præmittimus.

ARTICULUS II.

De custodia Angelorum.

RESPONSIO I.

Homines à Deo in custodiam sanctorum Angelorum aliquomodo traditi sunt.

Est de fide, quia habetur expressè revelata in sacris Scripturis. Nam dicitur Genes. cap. 48. *Angelus qui eruit me de cunctis malis, benedicat pueris istis.* Et Psal. 33. *Immetet Angelus Domini in circuitu timentium eum, & eripiet eos.* Et Psal. 90. *Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. In manibus portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.* Et Matth. cap. 18. *Videte ne contemnatis unum ex his pusillis: dico enim vobis, quia Angeli eorum in cælis semper vident faciem Patris mei, qui in cælis est.* Et Act. cap. 12.

Angelus